

KAPITEL 3

3.4 Dødskriterier

Dødskriterier betyder kendetegn på indtrådt død.

Spørgsmålet om valg af døds-kriterium rejser imidlertid uvægerligt det dybe-religgende spørgsmål om, hvad det vil sige at være levende, respektivt at være død. Dette spørgsmål er der litterært, filosofisk og religiøst givet utallige svar på. 3.6)

Det fælles i disse svar synes at pege på menneskets forhold til sin omverden som noget væsentligt. At være i live er ikke blot ikke at være død, men også - og mere - at have mulighed for i varierende grad at kunne forstå og erkende sin omverden, at kunne indgå i et interesseret og emotionelt forhold til andre mennesker, at kunne registrere, føle og vælge.

Heri ligger også, at f.eks. hjernens eller hjertets aktivitet ikke er livet, men forudsætninger for livet. Selvom man hos et individ kan bestemme adskillige livstegn, er ingen af disse tegn livet selv, d.v.s., at livet er mere end samtlige dets forudsætninger. Men netop dette "mere" synes vanskeligt at indkredse.

Tilsvarende gælder det om døden, at den er andet og mere end dødstegnene. På grund af deres fundamentale og altomfattende karakter er det vanskeligt at definere begreberne "liv" og "død", selvom de fleste mennesker har en intuitiv forståelse af begrebernes indhold. Spørgsmålet er, om borgerne på grundlag af denne intuitive forståelse kan nå til enighed om, hvornår hændelsesforløbet er så fremskredet og slutresultatet så sikkert, at de under hensyn til medicinske, filosofiske, etiske, religiøse og juridiske aspekter vil acceptere, at døden er indtrådt.

Hvad enten tanken er afledt etisk eller religiøs, synes der at være universel enighed om, at man ikke må slå ihjel. Heraf følger, at grænsen mellem at være døende og at være død er en grænse, mennesket ikke selv må sætte. Et døds-kriterium skal da netop angive den grænse, som mennesket ikke kan ophæve og ikke selv må sætte.

Denne grundlæggende betragtning får betydning for vurderingen af døds-kriteriet.

Vurderingen må ses i lyset af, at kendetegnene på livets ophør er mange, ja i princippet ubegrænset mange. Det er imidlertid, uanset hvilket døds-kriterium, der anvendes, den samme død, der er tale om. Dødens begreb ændres ikke ved, at døds-kriteriet præciseres.

Allerede i dag gør vi brug af flere sådanne kendetegn, hvortil er knyttet forskellige medicinske, sociale og retlige virkninger.

Således skal visse af ligsynslovens "sikre dødstegn" (dødsstivhed, ligpletter, forrådnelse) være til stede, før der må udstedes en dødsattest. Disse kende-

3.6 Der henvises til bilag 2 om dødsbegrebet, p. 47.